

Z CIZÍCH REVUÍ.

a) Revues srbské.

Ratnik.

sv. I.—II., 1926 (leden a únor):

Gen. J. G. Kostić: **Zákeřné pře-padení bulharské na Bregalnici 16.—17. června 1913.** Popisuje se postup událostí u Drinské divise I. výzvy — detailně u jednoho praporu — během bulharského nočního útoku. Autor popisuje nezdar Bulharů sebeobětování hrdinství „Drinců“; jsme názoru, že vedle statečnosti srbských vojsk jest nezdar bulharského nočního přepadu přičítati také těžkosti, ba nemožnosti vedení akcí tohoto druhu velkými jednotkami.

Generál Dragutin Kušaković: **Úloha III. srbské armády v přípravě a provedení cerské bitvy 12.—14. srpna 1914.** Jest to pokračování statí, jimiž autor zahájil v loňském Ratniku řešení strategických a taktických úloh aplikační metodou, na základě konkrétních operací srbských armád v r. 1914. Dosud bylo tímto způsobem probráno 21 + 14 úloh.

Plk. gšt. Dimitrije R. Živković: **Manévry francouzské armády v září r. 1925.** Obšírná zpráva srbského vojenského attaché v Paříži o průběhu loňských francouzských manévru.

Plk. Gojko T. Djurić: **Nárazový zapalovač ručního granátu.** Popis konstrukce nárazového zapalovače, patentovaného v SHS, a jsoucího ve zkušebné studii ve vojensko-technickém závodu v Kragujevci.

Plk. Pavle Gr. Pavlović: **Srbská armáda a její morálka ve světové válce.** Polemická odpověď na článek gen. Dobroroljského „Milice jako podmínka moderní války“ v berlinském vojenském ruském časopise *Vojna i Mir*.

R. **Náš chov koní.** Autor shledává, že armáda trpí nedostatkem vhodného typu koní a přináší několik návrhů, jak tomu čeliti.

M. **Stručné dějiny Soluně, města a státu.** Pokračování, které dospívá tímto svazkem k historii Soluně ve středověku. Zajímavá studie po stránce vztahů Slovanů k Soluni.

V oddílu „**Različitosti**“ (Různé) jsou tyto články: Pplk. Djordjević: **Pionýrský pülprapor timocké divise během průlomu soluňské fronty.** Plk. Jorgović: **Jaký válečný mostní materiál potřebujeme.** Pplk. Andjelković: **Současné jezdecktvo.** Krátký přehled o organizaci jezdeckta různých

států. Plk. Stanković: **Ochrana před bojovými plyny.** Pplk. Pavlović: **Naše vojenská administrace.** Vysoce zajímavé názory na vyučování zemědělství, řemeslům a pod. za vojenské služby.) Autor kategoricky odmítá tyto zjevy „moderní vojenské výchovy“ a dedukuje, že výchovu armády jest nutno usměrniti k jedinému cíli: **připrava pro válku**, což zvláště platí při nynější všeobecné snaze o snížení doby přesměrní služby. — Kap. I. Kl. Franjo Žiška: **Krátký přehled rozvoje a současné metody v boji šavli.** Mjr. Petrović: **Oslava dvacetileté vojenské a důstojnické služby důstojnického XVI. ročníku pěší poddůst. školy.**

V oddílu „**Novosti i beleške**“ (Novinky a poznámky) jest mnoho drobných poznámek, čerpaných ze všelikých pramenů o armádách různých států. Zaráží nás však, že jsou v tomto oddílu uveřejňovány tendenční zprávy německých časopisů o naší armádě bez jakékoli kontroly a nechápeme, že si Ratnik nezvolí vhodnějších pramenů, z nichž by mohl informovati svoje čtenářstvo o naší armádě.

V části „**Ocene i prikazi**“ kritizuje plk. Jovanović knihu gen. Mariće o „Strategii“ a naopak zase gen. Marić knihu plk. Jovanoviće „Vojensko-strategický zeměpis“. Zdá se, že oba tyto vzájemné posudky mají přichut osobní a mimo to se příliš rozplývají v úvahách teoretického rázu.

Na konec přináší tento svazek Ratniku přehled vojenské literatury SHS za rok 1925 a několik nekrologů.

Mjr. Vyčítal.

Ratnik, sv. III., 1926 (březen).

Gen. Dragutin Kušaković: **Úloha III. srbské armády v přípravě a provedení cerské bitvy.** Pokračování. Úloha 15—18.

Plk. Vojin Maximović: **Spojeňský úkol srbské armády na počátku velké války v r. 1914.** Vojensko-historická studie. Podminky, na kterých závisela spojenecká úloha srbské armády 1914: a) zeměpisná poloha Srbska, b) vojenská a hospodářská moc Srbska, c) politická situace — vnitřní a vnější.

Gen. Milivoje Momčilović: **Signalátor.** Malý přístroj, sestavený ze tří plechových kotoučů, který autor

*) Pozn. recensentova: U nás k tomuto přístupu ještě t. ř. „osvětová výchova“.

nazval signalisátorem, jest jakousi pomůckou při signalisování smluvených a šířovaných depeší.

Inž. kap. v záloze I. Kl. Rajičič: **Vojenská situační sekce dopravního oddělení vrchního velitelství v srbsko-turecké a srbsko-bulharské válce v r. 1912-13.**

M. **Stručné dějiny Soluně, města a státu.** Pokračování. (Nový věk.)

Různé: Pplk. Vlad. Seunig: **Mezinárodní závody v Berlíně od 31./10. do 8./11. 1925.** Obširný referát o tradičních podzimních jezdeckých závodech v Berlíně. Gen. Goj. Djurič: **Ocenění ručního granátu systému Janečko-**

va. Reakce na článek kap. Tučeka, který v zářijovém čísle Ratniku 1925 přinesl popis našeho ručního granátu. Gen. Djurič jest jeho zásadním odpůrcem a vypočítává celé desatero jeho nedostatků a diví se, že jsme „jako silnější a technicko-průmyslově pokročilší stát mohli přijmouti takový ruční granát do výzbroje“. Plk. brig. ruského vojska Javorski: **Několik slov o důstojnických školách ve válce.** Pplk. Stefanović: **Reorganizace japonské armády.**

V části „Ocene i prikazi“ jest dokončení kritiky gen. Mariće o knize pluk. Jovanoviće „Vojensko-strategický zeměpis“.

Mjr. Vyčital.

b) *Revue francouzské.*

Revue d'Infanterie.

Květen 1926.

Berenguer: **Studium předpisů na konkrétních případech.** Pěchota v boji defenzivním ve volném terénu.

Jaubert: **Dodávání zpráv u pěchoty.** Aplikáční cvičení na konkrétním případě. Materiál. Prostředky. Rozkazy. Střediska a osy. Telefon. Radio. Depeše šířované.

Goubenard: **Tanky v Maroku r. 1925.** Všeobecné úvahy. Operace. (Pokračování.)

Desaivre: **Automatická puška vzor 1924.**

Besnard: **Alžírští střelci.** Kronika. Úvary.

Revue militaire suisse.

Květen 1926.

Diesbach: **Výročí bitvy u Moratu.**

Goudet: **Po brigádních manévrech.** Montmollin: **Baranovův přístroj pro fiktivní střelbu.** Popis, vlastnosti, obsluha a podmínky použití.

Revue Maritime.

Leden 1926.

Coindreau: **Doprava amerického vojska do Francie za světové války.** Všeobecná organizace dopravní. Přistávy vylobovací. Celkové výsledky. (Pokračování v únorovém a březnovém sešitě.)

Únor 1926.

Ganteaume: **Zpráva o doplňování vojska r. 1810.**

Březen 1926.

Claudeville: **Význam zakotvených min ve válkách námořních.** (Pokračování v příštích sešitech.)

Sabatier: **Studie o nehodě amerického řidičské vzducholodí „Shenandoah“.**

Duben 1926.

Cazamiau: **Námořní hygiena, světlo.**

Coidreau: **Repatriace amerického vojska.** Zřízení nového loďstva dopravního. Nalodování vojska ve Francii. Demobilizace loďstva.

Květen 1926.

Ratyé: **Válka námořní (1914—1918) ve vypravování francouzských admirálů.** Předběžná zpráva o díle, které vyjde v nejbližší době v Paříži v nakladatelství Schwarzwald.

Castex: **Úvahy o strategii kombinovaných operací.**

Revue de Cavalerie.

Květen—červen 1926.

Audibert: **Zrušení jezdeckva.**

Picard: **Francouzské jezdeckvo v manévrech 1925.**

Boussert: **Zjednodušená taktika malých jezdeckých jednotek.** Užití eskadrony. Přiblížování na koni. Přiblížování pěšky. Rozvinutí na frontě. Obsazení fronty. Užití palby. Manévr palbný.

Cossé-Brissac: **Běh o závod k moři 1914.**

Revue des troupes coloniales.

Březen—duben 1926.

Anonym: **Letectvo v koloniích.** Organizace koloniálního letectva před válkou, za války a po válce. Soukromé podniky letecké v koloniích. Vojenské letky v Indočíně a v Africe severní. Úkoly koloniálního letectva s hlediska vojenského. Možnosti civilního letectva v koloniích. Program do budoucnosti.

Revue Militaire Française.

Květen 1926.

Grasset: **Verdun.** První náraz na 72. divisi. (Pokračování.)

Desmazes: **Vylodění spojeneckých vojsk v Dardanelách.**

Schneider: **Studie o lehkém hrubém dělostřelectvu.** Problém jeho nezbytnosti. Užití dnešního materiálu. Vybudování materiálu nového. (Pokračování v dalších sešitech).

Anonymous: **Otázka omezeného zbrojení před Společností národů.** Její vývoj. Její dnešní stav.

Bloch: **Válka chemická.** Kronika války plynové. Budoucnost vojenského významu plynů. Taktika plynová. Bombardování plynové a zápalné v pásmu vnitřním. Překvapení technické. (Pokračování).

Revue d'Etudes Militaires.

Č. 5. (z 1. května 1926).

A. Doyen: **Základy nové mezinárodní politiky.** Úvod. Politika možná. Politika osamocení, podrobení nebo protektorátu, panství neb hegemonie, rovnováhy, spolupráce. Faktory hospodářské. Síla početní. Politika tradiční. Mezinárodní veřejné mínění. Svěprávnost národů. Argumenty zeměpisné. Právo na expansi. Osudovost války. Suverenita států. Úcta ke smlouvám. Nezbytnost sankcí a záruk. Vyšší zájmy mírové a rozvoj práva mezinárodního.

Č. 6. (z 15. května 1926).

A. Doyen: **Základy nové mezinárodní politiky.** Mezinárodní soud, mezinárodní bezpečnost, odzbrojení. Konflikty práv a konflikty zájmů. Záruky kolektivní či individuální? Smlouvy mezi protivníky či mezi spojenci? Kdo je útočník? Důvěra či kontrola? Většina či jednomyslnost? Všeobecnost Společnosti národů. Závěr.

c) Revues rumunské.

Memorialul Geniului,

roč. 1925, č. 1—2.

Pplk. G. Bora: **Plní telefon a elektrické zdroje.** V poslední době se stala velmi vážnou otázka souladu mezi telefonem a zdrojem elektriny, a to pro velké vzdálenosti stanic od sebe a pro drahotu zdrojů. Náležitý poměr vyřešíme, všimneme-li si těchto tří otázek:

1. Množství vyvinuté energie mikrofonem. Mikrofon má vlastní ohmický odpor. Pokusy a výpočty bylo zjištěno, že na větší vzdálenosti nejlepší je odpor 8—10 ohmů. Energie mikrofonu neklesá úměrně se silou elektrického zdroje, zato klesá nepoměrně rychle, stoupá-li jeho vnitřní odpor.

2. Ztráty energie v okruhu mikrotelefonním. Ztráty se zvětšují vadami součástek okruhu.

Č. 7. (z 1. června 1926).

Roger Céré: **Studium hospodářského zeměpisu.** Zdroje hospodářské. Půda. Bohatství vnitřní. Zelezo, uhlí, sůl, petrolej. Podnebí. Vegetace. Schopnost.

Revue d'Artillerie.

Květen 1926.

Estienne: **Úvod do teorie omylu vzniklých při pozorování.**

Gavard: **Zápas o petrolej a Německo.**

Pellion: **Zastřelování vysokými rozprasky.**

Odinot: **Příspěvek k dějinám franc. dělostřelectva.** Dělostřelecká francouzská mise v Cařihradě r. 1797.

Pot: **Ocel, která neoxyduje.**

Bulletin belge des Sciences Militaires.

Květen 1926.

Barthelemy: **Problém zajištění.** Alexander, Caesar, Hannibal, středověk, Gustav Adolf, Turenne, Bedřich.

Dendal: **Vztahy mezi vládou a nejvyšším velitelstvím.** Síly pozemní a námořní za míru a za války. Plány a projekty operační. Předehra diplomatická. Opatření přípravná. Mobilisace. Vývoj dispoic na hranicích. Volba nástupu. Vedení operací.

Pouleur: **Zápas dělostřelecký.** Jeho význam a charakteristické vlastnosti.

Paquet: **Dělostřelectvo pěchotní.** Jeho nezbytnost. Přímá podpora pěchoty. Obrana proti tankům. Kronika. Dnešní materiál cizí a belgický. Organizace. Materiál, jehož by bylo třeba. Užití dělostřelectva pěchotního. Nové myšlenky a úřední předpisy. Nejlepší užití s dnešními prostředky. Wf.

3. Vlastnosti elektrických zdrojů. K dobrým vlastnostem patří: dobrá konzervace, stálé nebo jen lehce změněné napětí, dobrá depolarisace, necitlivost ke změnám teploty, malý vnitřní odpor, velká mohutnost autogenerace, velká kapacita, stejnorodé články.

Z uvedeného vyplývá, že příčinu špatného výkonu telefonu není třeba hledati na prvním místě ve zdrojích elektriny.

Ing. Gh. Filipescu: **Spojení přímek s oblouky.** Trasy železnic, cest a poštovních drah se skládají z přímek a oblouků. Oblouky se sestavují tak, aby přímky, jež spojují, byly jejich tangentami. Shledalo se, že tento způsob má tu nevýhodu, že vozidlo, vstupující s přímkou na oblouk, je podrobeno náhle maximální odstředivé síle.

Jedinou odpomocí je, vsunutí mezi přímku a oblouk takovou křivku, na jejímž intervalu by odstředivá síla rostla poněkud z nuly až do svého maxima. U železnic se užívá kubické paraboly. Výhodnější jsou zvlášť sestrojené křivky, zvané radioidy. — Následují výpočty nejvhodnějších radioidů.

Pplk. Gh. Petrescu: **O taktickém použití ženijního vojska.** Překlad článku pplk. Baillse, který byl uveřejněn v Revue Militaire Française č. 54, jenž obsahuje nástin taktiky ženijního vojska, zpracovaný na podkladě francouzské instrukce o taktickém použití velkých jednotek a doložený příklady ze světové války na západním bojišti. Tvrdí se v něm, že ženijní vojsko má v zásadě zůstat v rukou svých velitelů (ženistů) a nemá být dáváno k dispozici jiným zbraním, má-li vyhovět svému poslání.

Ing. T. Atamesescu: **Skládací mosty silniční a železniční, používané u různých armád.** (Pokračování.) **Německé vojenské mosty.** Již po válce 1870—71 snažili se Němci opatřit armádu skládacími mosty, o jejich potřebě se právě byli přesvědčili. Tak vznikly železniční mosty Schultzův (1881) a Lübbeckův (1891). Most Lübbeckův se skládá z malých částí, z nichž nejtěžší je 90 kg, takže může být snadno sestaven mužstvem. Žádný z obou typů však není vhodný pro válku; onen, poněvadž vyžaduje podpěr (zarážení pilotů vyžaduje mnoho času), tento proto, že je třeba často přizpůsobovati četné součástky, aby do sebe zapadly. Na trati Ploesti — Predeal rekonstruovali Němci za války tramvajový systém Lübbeckova dva mosty, které také padly pod tíhou vlaků. Nevýhody těchto systémů vedly Němce k tomu, aby si opatřili mosty jiné. Tak vznikl most zvaný členěný, složený z těžkých součástek a most Kirchnerův, který byl postaven přes Sávu začátkem 1916. Německé vojenské mosty nebyly na výši doby. Proto Němci často při opravách mostů používali systémů rakouských a k těžším případům volali dokonce i soukromé mosní podniky.

Ppor. Raufa Octay: **Organisace a výkonnost spojovací čety u jezdecké divise.** Spojovací čety jsou v míru cvičeny u pluku pionýrů, aniž se běže zřetel na zvláštní potřeby čet, které jsou určeny pro jezdecké divise. Tyto čety budou nuceny rychle sledovati za svými divisemi a je tedy nutno je opatřit vhodnými dopravními prostředky. Bude je třeba také vycvičiti v manipulaci poštovních telegrafů a telefonů, poněvadž se musí počítati s tím, že jezdecké divise vzniknou na nepřátel-

ské území, kde bude třeba exploato- by bylo přidělití tyto čety již v míru trvale velitelstvem jezdeckých divisí, které by zblízka viděly jejich nedostatky a postaraly se zajistit ve vlastním zájmu o jejich odstranění.

B. D. Gr.: **Organisace průmyslových výzkumů ve Spojených státech.** Překlad výňatku článku Al. Flinna, ředitele „Engineering Fondation“ z prosincového (1925) čísla revue „La vie technique et industrielle“, v němž se dokazuje užitečnost amerických speciálních organizací pro výzkum a popisuje činnost některých z nich. V překladu jsou probrány: úřad dělostřelecký, služba válečné chemie a národní rada pro letectvo.

Románia Militara.

Únor 1926.

Manévry polské armády ve dnech 10.—20. srpna 1925. Účel manévru: studium krytu současně proti sousedům východnímu a západnímu. Článek obsahuje námět, rozkazy, průběh a poznámky o provedení manévru jezdectva na Volyni ve dnech 11.—13. srpna r. 1925.

Plk. Laurent. Bărzatescu: **Počáteční operace v Dobruži 1916** (Dokončení). Generál Zajončikovský měl v prostoru Dobříče 6. září na večer k dispozici 3 pěší divise a 2 jezdecké brigády (dohromady 46 praporů, 16 baterií a 20 eskadron) proti 19 praporům a 7 bateriím bulharsko-tureckým. V noci na 7. září dostavila se do jeho stanu delegace rumunského hlavního stanu, o níž byla řeč s počátku (viz V. R., 1926, č. 4, str. 225.) Gen. Zajončikovský se rozhodl, což bylo později rumunským hlavním stanem schváleno, porazit napřed Bulhary u Dobříče. Rozkaz gen. Zajončikovského k útoku 7. září není znám. Zachováno je jen jeho hlášení rumunskému hlavnímu stanu, že hodlá útočiti všemi třemi divisemi: jihoslovanskou, ruskou a rumunskou) vedle sebe, aby se vítězství nepřipisovalo jedině z nich. Dále je zachován rozkaz gen. Simanského, velitele rusko-jihoslovanského sboru, jak jej dal veliteli rumunské 19. divise na vědomí. Podle tohoto rozkazu mělo se útočiti:

1. napravo jihoslovanská brigáda na úseku Osman Faka-Ezi Bei s obchvatem levého bulharského křídla;
2. nalevo ruská brigáda na úseku Ezi Bei—Karalez — silnice Karaomer—Dobříč;

3. jedna jihoslovanská a jedna ruská brigáda jsou v záloze za středem úseku příslušné divise.

Z toho vysvítá, že rumunská 19. divise měla asi útočiti v úseku východně od silnice Karaomer—Dobříč.

Průběh bitvy dne 7. září je asi tento: Jihošlovanská divise útočí / velmi prudce (podle bulharských pramenů), bulharská brigáda, která je proti ní, má velké ztráty a ustupuje, majíc le- vě křídlo ohroženo. Ruská divise ú- točí bezúspěšně, zastaví se před bulhar- skými opevněními. Bulhaři, ač počet- ně slabší, podnikají protiútoky a ohro- žují ruské levé křídlo. Zde právě schá- zí rumunská 19. divise, která je dale- ko vzadu a — ustupuje samovolně, za- tím co sbor jihošlovansko-ruský útočí. Vina se připisuje nedostatečné organi- saci útoku gen. Zojončikovského. Přes to byla odpoledne situace Bulharů kri- tická; Jihošlované poráželi levé křídlo a vnikli do týlu. V tom však zasáhla bulharská kombinovaná jezdecká divi- se gen. Koleva. Tato byla ráno východ- ně Kurtbunar a chystala se postupo- vati na sever proti ruskému jezdectvu. Gen. Kolev, uslyšev od jihovýchodu z prostoru Dobriče prudkou palbu, obrátil se ihned tímto směrem a za- zvyklý spěchat všude tam, kde by ho mohla být potřeba. Teprve na cestě obdržel rozkaz od velitele III. bulhar- ské armády k tomu, co právě prová- děl. Postupoval třemi proudy a odpo- ledne se dostal vítězným Jihošlovánům do boku a týlu. Tím byla bitva 7. září rozhodnuta. Rusko-jihošlovanský sbor byl nucen ustoupiti. Autor článků uvá- dí, že veškerá tíha boje toho dne byla na Jihošlovanech, kteří jediní měli úspěch. Gen. Zajončikovský byl v pře- vazě i po ústupu večer dne 7. září, ale nedovedl převahy využiti. Nastal ústup.

Gen. Jitianu: **Stránka verdun- ské epopeje.** Obsahuje překlad článku z díla kpt. Eugeranda „Faites passer“, popisující vznik sochy vojína Marche v Bully-Grenay před vchodem do uhel- ného dolu, v němž vojín do války pra- coval.

Plk. G. Florescu: **Různé ideje: Upoutání nepřítele útokem.** Pisatel na- vazuje na „Strategii“ plk. Culmana kapit. V. str. 111 a další, kde se dochá- zí k závěru, že není možno upoutat nepřítele útokem. To by bylo správné, kdyby upoutání mělo být výsledkem definitivním a trvalým. Tomu tak ne- ní. Upoutáním chceme docílit toho, aby část nepřátelských sil nemohla po dobu poměrně krátkou jíti na pomoc tam, kde chceme provést hlavní ná- por. Autor dokazuje na historických případech, že je to možné a že se tak dělo. Rumunsko je nuceno připraviti se na válku manévrovou. Bude nutno poutati jednoho nepřítele a zatím po- raziti jiného. Upoutání nesmí scházeti v rumunské doktríně.

Plk. A. Ghica: **Myšlenky o vel-**

kých podzimních manévrech a o zvláš- tních manévrech francouzských 1925. Předválečné podzimní manévry měly korunovati celoroční výcvik, byly však spíše velkou, někdy teatrální manifes- tací vojenské moci s účelem politič- kým. Po válce není takových velkých manévry. Vyšší velitelé jich nepotře- bují, mají válečné zkušenosti s velič- ními jednotkami. Zato se konají menší manévry, za nichž se mají vyzkoušeti nové bojové prostředky. Tak měly loh- ské francouzské manévry za úkol stu- dovati transport jedné divise v auto- kamionech, zajištěné jednotkami na autech s housenkovými pásy, zasažení této divise ve spojení s tanky, zasaže- ní letectva ve všech fázích bitvy ar- mádního sboru.

Komandor Sion: **„Washing- tonská smlouva“, Politické a technické ohledy, které měly na ni vliv.** Pojed- nává o průběhu a výsledku jednání o tuto smlouvu na podkladě článků André Cogneta, ing. Laubeufa a H. Bernaye v le Yacht a Revue Maritime.

Mjr. Const. Constantin: **Jak posuzuje Němec francouzská vojenská pojetí.** (Pokračování.) Gen. v. Taysen tvrdí v díle „Material oder Moral“, že Francouzové vlivem dlouhé posílní války ustrnuli ve svých taktických po- jetích. Jednou z jejich chyb je, že je- jich polní řád (Instruction sur l'emploi tactique des grandes unités) nepřipou- ští úplné podřízení dělostřelectva přímé podpory pěchotě, v již prospech pracuje. Francouzský plk. Alléhaut v odpovědi poukazuje na čl. 178 toho- to řádu, který praví, že dělostřelectvo přímé podpory doprovází pěchotu pal- bou „buď podle předem stanoveného plánu, nebo podle požadavků pěchoty, jimž je povinno vyhověti ve všech mo- mentech bitvy.“ Alléhaut míní, že tím je dána podřízenost dělostřelectva pě- chotě v určitých případech. Přes to je také toho mínění, že by polní řád měl tuto podřízenost přesně vyjádřiti a vy- jmouti v jistých momentech dělostře- lectvo přímé podpory z podřízenosti velitelství divisiního dělostřelectva. Dů- vod, že by tím mohlo nastati tříštění dělostřelecké palby, není vážný, poně- vadž „substance bitvy je souhrn čet- ných místních bojů.“

Mjr. Bianu Mircea: **Vývoj dě- lostřelectva proti letadlům u nás a je- ho význam pro vzdusný boj.** Na po- čátku války bylo stanoveno, že všech- no dělostřelectvo má stříleti proti le- tadlům. K dosažení potřebné elevace měly za pochodu dopomoci příkop- u cest, děla v posici měla míti přípra- vené prohlubně. Později bylo určeno z každé baterie jen jedno dělo k čin- nosti protiletadlové. Teprve v r. 1916

bylo přikročeno k adaptaci děl na otáčivých podkladech. Od r. 1916 byl dovozen speciální protiletadlový materiál z ciziny, a to italské „Deport“, francouzské 75 m/m polopevné, ruské 76 m/m na autech, v r. 1923—24 rakouské 745 m/m s koňským potahem a pevné. Dělostřelectvo proti letadlům má omezenou působnost a musí být doplněno činností bitevního letectva.

Kpt. D. Drgan: **Pochodové útvary a činnost letectva za mobilisace a nástupu.** Úloha letectva za mo-

bilisace a nástupu: vyhledávání a do-
dávání zpráv, ničení cílů ve vzduchu
a na zemi. Pochody nutno konati v noci.
Avšak ani noc nebrání letectvu pozorovati. Proto budou mít i noční pochody tvary přibližovacího pochodu. Úspěch bude mít ten, kdo bude mít silnější letectvo. Rumunsko potřebuje mohutného letectva. Perspektiva války na tři fronty, komunistická propaganda, vzdálenost od spojenců, latinský ostrov ve slovanském oceánu, to není rozhodně šťastná situace vojensko-zeměpisná.
Pplk. Langer.

d) Revues americké.

The Cavalry Journal (americký).

Leden 1926.

Podpl. Kenyon A. Joyce: **Britské armádní manévry 1925.**

Podstatným účelem bylo cvičiti pohyblivost, hbité měnění posic, rychlé přemísťování vojsk na kritická místa. Přirozeně připadla jezdeckému důležitá úloha. Z docílených výsledků lze souditi, že budoucnost této zbraně bude právě tak skvělou, jakou byla její minulost. Londýnský tisk uveřejnil oficiální rozhodnutí, že je nezbytno, aby jezdecktvo bylo rozmnoženo.

Mluvílo se mnoho o taktických výhodách, které skýtá doprava pěchoty na autech. Manévry však ukázaly, že dlouhých proudů těchto vozidel nelze v blízkosti nepřítele úspěšně užití, protože jsou příliš dobrým cílem jak pro letce, tak i pro dělostřelectvo.

Boj nemůže být rozhodnut ani letci, ani dělostřelci. Rozhodnou jej jen vojáci, schopní prodrati se terénem až k nepříteli, tudíž pěšáci a jezdci. Výkonosti leteckých vojsk získalo jezdecktvo na ceně. Urazí obratně velké dálky, projede terén v útvech, které útokem letců málo trpí a unaví se mnohem méně než pěchota. Doplní-li se jeho ofensivní síla přidělem jezdeckého dělostřelectva, bude jezdecktvo v pohybné válce tím nejúčinnějším faktorem.

Jak cvičení ve dnech 15. a 16. září, tak i hlavní cvičení od 21. do 24. září byla založena na myšlence, že skupina slabší, ale pohyblivá, zadržel postup skupiny silnější, ale méně pohyblivé.

Cvičení 15. a 16. září: 1. jezdecká divise, zesílená jednou pěší brigádou a jednou rotou tanků, operovala proti 3. pěší divisi.*)

Výkony, ku kterým měla být dána velitelům skupin příležitost:

u 1. jezdecké divise: a) převědy; b) zamezení nepříteli přechod přes řeku; c) ponechatí malou část k oklamání nepřítele a k udržení dotyku a s hlavní silou za noci zmizeti; d) divisi v noci tak přemístiti, aby mohla napadnouti

nepřítelův bok, jakmile se rozední; e) ústup po útoku;

u 3. pěší divise: a) převědy a rozvinutí v noci, aby divise za svítání přešla přes řeku; b) reorganisace po útoku; c) čeliti bočnímu útoku nepřátelského jezdecktva v době, kdy vlastní vojsko není po předchozím boji ještě odpočato; d) reorganisace k dalšímu postupování.

Provedení: 1. jezdecká divise obsadila břeh řeky Avonu na frontě dlouhé 5 mil (1 angl. míle = 1.6 km), byla později vystřídaná pěší brigádou a pochodovala v noci 10 mil na sever. Tam měla přejíti přes řeku a útočiti na severní bok nepřítele.

Velitel 3. pěší divise hodlal zmocniti se 16. září za svítání přechodů přes řeku. Jednu brigádu vyslal na autech na sever, aby tam překročila řeku a vpadla nepříteli do severního boku.

Jelikož zvolili oba velitelé na severu tentýž přechod, došlo ke srážce mezi pěší brigádou na autech a jezdeckou divisi. Jezdecktvo zvítězilo, ale octlo se později v nebezpečí, že bude odříznuto, protože nepřítel uplatnil na jihu svou přesilu a zmocnil se přechodů.

Zajímavé je, že pěší brigáda opustila předčasně auta, když narazila na jezdeckou hlídku. Pozoruhodný byl boj mezi dvěma tanky, které doprovázely pěší brigádu a čtyřmi tanky, které byly přidělené předvoji jezdecktva.

Manévry ve dnech 21.—24. září.

Účel: Zkoumati vliv nových zbraní na strategii a taktiku; posouditi výhody moderních mechanických prostředků, seznati výkonnost letectva v převědech a útocích na pozemní vojska a jeho součinnost s pozemním vojskem.

Operace počaly útokem skupiny generála Wessex'a proti skupině, již velel generál Mercie.

Z této operace je zajímavá podrobnost z poslední fáze boje: 24. září, za svítání, byl předvoj 10. husarského pluku (jezdecké brigády skupiny Mer-

*) V celém článku není zmínky o přidělu letectva a o jeho činnosti.

cia) zastaven střelbou nepřátelských děl a kulometů. Rozvinul se podél silnice a jeho kulomety spustily palbu. Koně sesedlých jezdců se kryly v lesích a za kupami sena. Zatím, co velitel zkoumal nepřátelskou posíci a posílal zprávu dozadu, objevil se za železničním náspem tank skupiny Wessex. Chle oheň ze svých děl a kulometů na opěsalé jednotky a jejich koně, jel tank s rychlostí větší než 20 mil za hodinu zprvu po silnici, zabočil pak na pole a vrátiv se kruhovým oběhem na silnici, zmizel opět za železničním náspem. To vše se odehrálo ve 4 až 5 minutách. Podobné případy budou i ve válce možné, nebude-li jezdecktvo vybaveno přiměřenou palebnou zbraní, jejíž střely prorážejí brnění. Jeť tank jistě hrozou zbraní. Pokud je na silnici, je ovšem pro letce a děla dobrým cílem. Ale on nezávisí na cestách a v terénu jej děla a kulomety stěží zasáhnou, neboť se pohybuje rychle a skryje se i v menších záhybech půdy.

Z poznatků, jež tato velká cvičení skýtala, byly nejdůležitější:

1. Doprava pěších jednotek v motorových vozech nemá v taktickém pásmu valné ceny. Příčiny: a) větší proud těchto vozidel může trpět útokem nepřátelského dělostřelectva a letectva; b) mechanická omezenost tohoto dopravního prostředku.

2. Poměrně malá jezdecká jednotka může přimět k rozvinutí mnohem silnější pěchoty a zdrží ji.

3. V druhé fázi ztratila skupina Mercia dotyk s nepřítelem.

4. Výtečné použití krytů a zastírání za pochodování ve dne. Účelná opatření, by noční pohyby zůstaly v tajnosti.

5. Při svém obchvatném manévru zařadil velitel skupiny Mercia tu kterou zbraň do proudů podle její pohyblivosti. Na cestu nejdelší byly vyslány zbraně nejpohyblivější. Tím byla stálá souvislost obchvacující fronty zajištěna.

6. Důležitost pohyblivé zálohy, kterou zarazil velitel skupiny Wessex obchvatný manévru svého soupeře.

7. Nutnost, aby pěchota i jezdecktvo měly přiměřenou zbraň proti nízkotajícímu letadlům a proti tankům. Palebné zbraně malé ráže by měly mít veskrz střely prorážející brnění.

8. Nutnost mít pro dopravu motorová vozidla, která nezávisí na silnicích.

Své poznatky se stanoviska příslušníka jezdecktva shrnuje autor takto:

1. Rozmachem letectva stalo se jezdecktvo pravděpodobně důležitějším než dříve.

2. Je nutno cvičiti jezdecktvo zvláště v projíždění terénu přískoky v útvech, kterým škodí vzdušní útoky co nejmeně.

3. Pro výcvik jezdecktva má být směrnatou úloha, která mu přístě pravděpodobně případně. Čas k výcviku v boji koňmo s tasenou šavlí má být vymezen podle pravděpodobných příležitostí k takové akci.

4. Tanky skýtají jezdecktvu nadmíru cennou výpomoc.

5. Jezdecktvo musí dostati vhodnou zbraň proti tankům a letounům.

6. S jezdeckým proudem mají jeti jen taková motorová vozidla, která mohou jeti též mimo cesty, káže-li to nutnost.

Generál N. N. Golovine: **Moderní jezdecktva a jeho organisace.**

Světová válka přivodila nejrozumnější mínění o účelnosti jezdecktva. Ve francouzské vojenské literatuře se objevil dokonce extrémní názor, že by mělo být jezdecktvo nahrazeno jízdní pěchotou. Takové názory vyplývaly z krise, která následkem zmožutím střelby v posledních sto letech u jezdecktva nastala. Minule století videlo v jezdecktvo především zbraň údernou. Ještě na začátku nynějšího století věřil průměrný jezdec v úder jezdeckých mas. Válka vyvrátila jeho víru a ve vojenských kruzích se rozšířil skepticismus. Užitečné výkony jezdecktva na všech frontách se najednou zdály mti.

V ruské válce v Rusku a ve válce ruskopolské (1920) se úderná taktika jezdecktva zdánlivě vrátila. Bolševiči vojenští spisovatelé velebili nové vůdce jezdecktva a svalovali vinu na zřadu této zbraně ve světové válce na neschopnost tehdejších vůdců. — Faktum, že v uvedených dvou válkách jezdecktvo více rozhodovalo než ve světové válce, se dá vysvětliti jinak. — V těchto válkách neměly armády bojevého ducha. Ustupovaly, ba dávaly se na bezhlavý útěk, hrozilo-li jim obklíčení. Vůdce počítali s ubohou kvalitou armád a jejich operace pozůstávaly namnoze jen v ohrožování nepřítele obklíčením, v manévrování jezdecktvem.

Ve světové válce se jevila krise jezdecktva tím, že jeho úderná síla byla nedostatečná, nebo že jí nebylo vůdci správně užito.

Síla moderního jezdecktva nespočívá více v úderu oježděných mas, nýbrž v manévrování a střelbě. Které palebné síly má dosíci, vyplývá z těchto jeho úkolů:

Musí roztrhnouti roušku, kterou je každá operace kterékoli armády zastřena. Při zahájení bitvy má se rychle zmocniti příznivých bodů v terénu, zaháněje nepřátelské přední jednotky, vyslané k témuž účelu. Má přemoci nepřátelské jednotky, které chrání obchvacené křídlo a tyl. Má konečně zložit odpor nepřátelských zadních vojsk, kryjících ústup hlavních sil.

Palebná síla jezdeckta musí stačiti k provedení rychlého manévru a hlavně střetného boje.

Čím se liší jezdeckto od jízdní pěchoty? V bojích proti zakrývajícím oddílům, proti zadním vojům a v bojích střetných netvoří fronta souvislou čáru. Povstávají izolovaná střediska boje. Ochabnul-li odpor nepřítelův v takovém středisku, dostavila-li se krise, rozhodne útok koňmo nejrychleji a nejvydatněji. Jízdní pěchota by se však sotva k atace odhodlala, kdežto jezdeckto nebudě váhati a útokem koňmo nepřítele dorazí.

Němci soudí stejně. Generál v. Poeschke praví: „Se žalostí v srdci musím doznati, že časy atak jezdeckých mas minuly.“ — „Bylo by však největším zločinem proměnění jezdeckto v jízdní pěchotu.“ Nové cvičební řady pro jezdeckto jak ve Francii, tak i v Německu zdůrazňují, že eskadrony a čety mají býti vždy schopny užití každé vhodné příležitosti k atace.

Organisace.

Francouzská eskadrona má 150 jezdců, 8 kulometů, německá 185 jezdců, 6 lehkých kulometů. Za války klesá početní stav jezdeckta rychle a doplňování je obtížnější než u pěchoty. Je tudíž lépe, míti silné eskadrony. Generál Golovin navrhuje tuto organisaci:

Četa pozůstává z 21 spoldů, z nichž tvoří vždy tři jedno družstvo. Celkem je 7 družstev: 2 kulometná (každé s lehkým kulometem), 1 družstvo granátníků (s puškou na vrhání granátů) a 4 družstva střelců. První řád všech družstev je ozbrojen kopím. Tato zbraň vstěpuje jezdec náklonnost k boji koňmo. Ve světové válce ozbrojily mnohé ruské jezdecké pluky též druhý řád kopím.

Eskadrona o 4 četách má včetně personálu k trénu celkem 205 mužů.

Pluk má 6 eskadron, totiž 4 normální, 1 kulometnou a 1 technickou.

Kulometná eskadrona se skládá ze 2 čet o 2 družstvech, s 2 kulomety v každém družstvu, má tudíž celkem 8 kulometů. Tato pružná organisace dovoluje veliteli pluku, aby tvořil skupiny a přidělil je podle potřeby eskadronám.

Telegrafisté, telefonisté, signalisté, motocyklisté, jízdní zákopníci, orgány pro boj chemickými prostředky a pod. tvoří technickou eskadronu. Nejsou vyzbrojeni ani kulomety, ani kopím, nýbrž v čas potřeby se účastní puškou a šavlí boje normálních eskadron, pokud nejsou zaneprázdněni svou speciální službou.

Takový jezdecký pluk má palebnou sílu tři čtvrtin pěšího praporu.

Každý jezdecký pluk by měl míti svou baterii 4 lehkých děl. K výcviku ve střelbě by byly baterie na potřebný čas sloučeny v oddíly jezdeckého dělostřelectva. Většinu času by však cvičily se svým jezdeckým plukem. Nazývaly by se „baterie jezdeckého pluku čis.“

Jezdeckto pěších divisií a armádních sborů.

V moderní válce musí jezdecké jednotky operovati v užší součinnosti s ostatními zbraněmi než dříve. Jaký je výsledek „samostatné“ akce v tyl nepřátelské armády, je-li tato dobře organisovaná? Raid generála Miščenka na Inkov v rusko-japonské válce nijak nerozhodl. I při větším taktickém úspěchu byl by vadil Japoncům jen přechodně a byl by zůstal bez vlivu na konečný výsledek jejich operaci.

Organisace větších jezdeckých jednotek má ulehčiti vtělení jezdeckých jednotek do armádních těles. Pro pohybnou válku musí býti především pěší divise vybavena výborným jezdecktem. Němci přidělovali již před válkou každé pěší divisi jeden prvotřídní jezdecký pluk, což se při operacích ve východním Prusku v r. 1914 výborně osvědčilo. Má-li každá pěší divise svůj jezdecký pluk, není zapotřebí přidělovati jezdeckto též sborům. Jezdeckto je účelněji řízeno pěšími divisemi, protože je v užším styku s předvoji, orgány to pěších divisií a nikoli sborů. Jsou-li naše vojska dále od nepřítele než na dva denní pochody, obstará převzvědy letectvo. Strategické úkoly jezdeckta případnou jezdecktu armádnímu.

Brigády a divise jezdeckta.

Jezdecká brigáda, skládající se ze 3 pluků (pro každou pěší divisi armádního sboru jeden) bude míti 96 lehkých a 24 těžkých kulometů. Její palebná síla je mnohem menší oné dnešního pěšího pluku, který má na příklad ve Francii 108 lehkých a 48 těžkých kulometů. Kromě baterií jezdeckých pluků by měl míti velitel brigády k dispozici ještě jednu baterii dalekonosných děl téže ráže, t. j. třípalcových (palec = 2,5 cm). Zahazovací boj přepadení nepřítele palbou, pronásledování a všechny ostatní úkoly jezdeckta se dají nejlépe provést, může-li jezdeckto na nepřítele již zdaleka střeliti. Dalekonosná baterie udrží též palebné spojení mezi částmi brigády, které, jak tomu u jezdeckých akcí bývá, bojují daleko od sebe na rozlehlé frontě.

Jezdecká divise pozůstává ze dvou brigád o 3 plucích. By přiděl výpomocných bojových a technických oddílů neohrozil pohyblivost jezdecké divise, nutno uvážovati: „Které oddíly potřebuje vždy, které příležitostně?“

Dnes má každá francouzská jezdecká divise prapor cyklistů (24 lehkých a 6 těžkých kulometů). V Německu má být každé jezdecké divisi budoucně přidělen prapor cyklistů (3 roty s 24 kulomety a 2 minomety) a prapor pěchoty na autech.

Ku zvýšení palebné síly jsou přiděleny jezdeckým divisím ve Francii a Německu zvláštní jednotky s kulomety: ve Francii skupina 36 obrněných aut s 36 kulomety a 36 děl ráže 37 mm; v Německu: a) 3 jízdní kulometná družstva (každé s 12 kulomety); b) skupina 12 obrněných aut s lehkými děly a kulomety.

Občanská válka v Rusku a britské operace v Mezopotamii ukázaly, že jsou obrněná auta pro svou strategickou pohyblivost především pomocnou zbraní jezdecká, jehož údernou silu značně ztrácejí. Bez něho ztrácejí valně na důležitosti.

Dělostřelectvo jezdeckých divisí ve Francii a Německu.

Němci tvrdí: „Francouzové se drží techniky, my, Němci, morálky“. Posmívají se, že pseudovítězi ze strachu před porážkami rozmnožují a zdokonalují materiál. Chtějí tam ve Francii vyvolat odpor poplatníků proti nákupu drahého materiálu. Vpravdě však mají Němci více materiálu než Francouzi. Dělostřelectvo německé jezdecké divise se skládá z jednoho pluku jízdního dělostřelectva o 3 oddílech. První oddíl má 3 baterie třípalcových děl, druhý 2 baterie čtyřpalcových houfnic a 1 baterii čtyřpalcových dalekosmých děl. Třetí oddíl má 4 protiletadlové baterie, a to jednu s děly ráže 37 mm a tři s děly ráže 3—4palcové. Baterie druhého a třetího oddílu jsou motorisovány. Kromě toho má každý jezdecký pluk 2 plukovní třípalcová děla.

Celkem má tudíž německá jezdecká divise 36 děl.

Francouzská jezdecká („mobile“) divise má jen 24 děl a to 2 oddíly jezdeckého dělostřelectva o 3 bateriích s třípalcovými děly. Motorisované a protiletadlové dělostřelectvo se přidělí v čas potřeby.

Letectvo jezdecké divise.

Francouzská jezdecká divise nemá organizačně letounů. Vzdušná obrana je soustředěna u velitelství armády, které přidělí letouny divisím podle potřeby.

Němci hodlají vtělit do každé jezdecké divise eskadru 12 letounů pro výzvědnou a pozorovací službu.

Generál Golovin má organizační přiděl letounů za nutný. Letouny jsou činny při převzvědech strategických (na dálku), pozorují výsledek palby vlastního dalekosmého dělostřelectva, ú-

točí na nepřátelské jezdecké jednotky, které se nemohou v terénu skrýt a chrání vlastní jezdeckto před vzdušnými útoky. Pronásleduje-li jezdeckto nepřítele, pracují bombardující eskadry s jezdeckým dělostřelectvem.

Lieutenant W. F. Pride: **Válečné zásady a malé jezdecké jednotky. I. Princip ofensivy.**)

Jen účinně vedené jezdeckto vítězí. Sezdltitz, Ziethen, Murat, Stuart, Forrest, Wilson, Ashby a Allenby vynikali účinným duchem a iniciativou.

Jak véstí malé jezdecké jednotky útočně?

Malá jednotka je pružná, pohyblivá, dá se rychle a obratně vést. Čím je menší, tím rozmanitější jsou její akce.

Obyčejně se vykládá, že má jezdecký předvoj při střetném boji sestoupit s koni (buď celý nebo část předvoje) a tvořit opěrný bod pro manévry hlavního voje. Ale tento způsob se hodí spíše pro eskadrony a pro větší jednotky. Zásadně mají malé izolované oddíly jezdecká bojovatí koňmo, pakli tomu jejich úkol nebrání.

Střetnou-li se dva oddíly, jejich bojová síla je zcela nebo přibližně stejná, bude rozhodně ten ve výhodě, který první zaútočí. Velitel musí být sám hubitý, agresivní, rychlý v uvažování a rozhodnutí, rychlý v provedení svého rozhodnutí a musí mít plnou důvěru svých podřízených.

Skýtáme-li muži při výcviku rozmanitost, ukážeme-li ve stále měnících se situacích, jak může jednat, naplníme ho ofensivním duchem a vzbudíme u něho iniciativu. Je ovšem nezbytné, aby byl odvážným jezdcem.

Podplukovník Jean H. A. Day: **První ataka.** (Marcel Dupont: En Compagne.)

Episoda z ústupu Francouzů od řeky Sambry za Marnu. Přibližilo-li se francouzské jezdeckto, šlo německé zpět za svou vlastní pěchotu anebo vlákalo Francouze do pastí, kde byli pokoseni kulomety.

Dověděv se o blízkosti německých hulanů, rozhodl se velitel francouzského jezdeckého pluku, že na ně udeří. Pluk se hnul v mírném klusu vpřed. Ale Němci zůstali své dosavadní taktice věrni. Eskadrona, určená k atace, se dostala do palby německých cyklistů na okraji lesa, chráněných vysokým ostnatým drátem a ušla pohromě jen rychlým odbočením do nejbližšího krytu.

*) Jak v r. 1925, tak i v r. 1926 věnoval ve Spojených státech jistý záložní důstojník jezdeckto 1000 dolarů na soutěž o bojově vedení malých jezdeckých jednotek.

e) *Revue maďarské.*

Magyar katonai közlöny.

XIII. ročník 1925, 5.—6. sešit.

15. března: Vzpomínka na námořní bitvu u Otranta dne 15. května.

18. června: Narozeniny správce země.

Gen. jezdecký Klobučár. (1843 až 1924). Posmrtní vzpomínka (nekrolog).

Mjr. gen. štábu František Krauz: **Morální účinek útoků do boku a týlu** (se 4 náčrtů). Výhody útoků do boku a týlu nepříteli. Jako historické příklady uvádí bitvu u Agašu dne 17. října 1916, kde se rumunská brigáda dostala mezi části 61. rak.-uh. divise, dále bitvu u Lodže a Komárova. Autor ukazuje, že úplný obchvat a útok do boku i týlu nepřítelova nezpůsobí nevyhnutelně jeho zkázu, když má dostatek morální síly, aby se z obchvatu vlastní silou vysvobodil. Obrací se hlavně proti vedení rak.-uh. v bitvě u Komárova, které bylo přemrštně citlivé proti malým oddílům, jež se vynořily v týlu. Ke konci svého článku přirovnává polohu Maďarska s frontou, která je kolem dokola obklopena; uvádí, že když celková situace jest již tak obtížná, budou i detailní situace takové, které vyžadují největší morální síly vůdcovy i jeho částí. „Jednotky naší malé armády nebudou bojovat těsně vedle sebe, nýbrž oddělené. Na místo obvyklého těsného styku na křídlech za světové války budou mezery v bocích a týl bude volný. Dejme si pozor, aby naše fantasie nevyplnila prostor za frontou nepřitelem, poněvadž znamenalo by to smrt každého udatného činu a náš konec. Musíme

se vystříhati vši citlivosti v boku i týlu.“

Škpt. poruč. strážce Viktor Braun-Wimmer: **Podrobnosti o francouzských a belgických válečných úmyslech na počátku světové války.** V krátkém článku podává hlavně názory z nově vydané knihy belgického náčelníka gen. štábu na počátku světové války generála Sellier de Moranville.

6. Maďaři ve světové válce. Pokračování v cyklu článků o účasti Maďarů ve světové válce. Na základě statistických údajů válečného archivu ve Vídni a bývalých ministrů dochází k výsledku, že nastoupilo vojenskou službu o 3% více vojáků maďarské národnosti (celkem 3,381,785) než byli Maďaři povinni postavit. Padlých bylo 15%, raněných 50%, tedy každý druhý maďarský voják byl nejméně jednou raněn. Zajato bylo 837,000 vojinů, tedy 24%, každý čtvrtý vojin; vrátilo se asi půl milionu. (Pokračování.)

Poručík řadové lodi dr. Koloman Hardy: **„Válka ponorek“.** Popisuje průběh ponorkové války, výsledky politické, hmotné a vojenské.

Štěpán Berkó: **Maďarské části staré armády.** (Pokračování.)

Jubileum Maď. athlet. klubu. Slavnost 50. výročí založení klubu.

Kpt. Jiří Brunswick: **Automobilní transporty ve světové válce.** Zkušenosti ze světové války. Automobilní vojska francouzské armády. Výkony automobilního vojska u Verdunu.

Kpt. A. K.

LITERÁRNÍ PŘEHLED.

Literatura česká.

Bojový výcvik jednotlivce. Napsali kpt. O. Tichý, p. pl. 9, kpt. V. Černý, p. pl. 18, kpt. E. Otruba, p. pl. 28, instruktoři učiliště pro pěší vojsko v Milovicích. Vydáno v Milovicích 1925, nákladem vlastním.

Autoři si vytkli za úkol naznačiti mladým cvičitelům způsob, jak se má cvičiti, aby se vojin-jednotlivec snadno naučil a dobře si zapamatoval to, co udávají jen stručně a ve všeobecných zásadách služební předpisy, aby samo-

statně dovedl jednati a se rozhodovati v rozmanitých situacích boje.

Svého úkolu se autoři zhostili znamenitě. Jejich dílko může opravdu býti všem mladým cvičitelům ukazatelem a rukověti pro všechnu jejich práci na cvičišti. Metod, které zde pěkným a názorným způsobem rozvádějí, může či vlastně musí býti užíváno i ve všech ostatních oborech výcviku vojinů.

Autoři řeší v tomto spise důkladně promyšlenou, pružnou a zajímavou

didaktickou formou v praktických příkladech různá ustanovení služebních předpisů. Ukazují, jak učiti vojina myšletí, jak upoutati jeho pozornost a jak lze cvičení zpříjemniti i učiniti zábavným. Slovo je doprovázáno zdařilými a velmi vhodně volenými fotografickými snímky, které výstižně napomáhají náležitěmu uspořádání a rozdělení úkolů značkářů. Projednávány příklady obsahují hojnost cvičitelských poznatků a zkušeností, které jistě přijdou mladým cvičitelům velmi vhod, ač nejcennější je právě znázornění metody výcviku, jež zvláště při zkrácené službě vojenské stává se mimořádně důležitou.

Knička je psána jadrným, jasným a lehkým srozumitelným slohem. Celým svým obsahem dokazuje, že autoři ji zpracovali s láskou po důkladné přípravě. Kniha tato zaslouží, aby byla hojně čtena.

Kpt. Fousek.

Štábní kapitán Karel Teringl: **Co mám vědět.** (Díl I.) Vyšlo v „Bratrstvu“, knižnici československého vojína, sv. 5.—6. Řídí Fr. Langer a O. Vyhnanal. Praha, 1926. Nákladem Fr. Borového v Praze. Kč 3.—.

Od prvního okamžiku, kdy v důsledku projevů vrchního velitele naší branné moci byla zvláštními výnosy dekretována kulturní činnost v naší armádě, jakožto rovnocenná složka vojenského výcviku a výchovy, byla naléhavě pocítována potřeba pomůcky, podle níž by si mužstvo mohlo ve volných chvílích zopakovati látku, jež byla předmětem vyučování v hodinách výchovné služby vyhrazených. Teprve v poslední době, kdy ustálen byl po některých změnách minimální program vyučovací, bylo lze pomýšleti i na to, aby se mužstvu takovéto laciné příručky výchovy státo-občanské dostalo. S pilí a houževnatostí sobě vlastní chopil se tohoto úkolu za svolení přednosty osvětového oddí. MNO. býv. referent výchovné služby 5. divise štkp. K. Teringl, jenž k tomu byl oprávněn a vhodně vyhlédnut nejen svojí teoretickou pedagogickou průpravou, ale i svou dlouhou vychovatelskou a didaktickou praxí. Dnes, kdy I. díl této příručky jest již skoro rozebrán v rukou našich vojinů, můžeme konstatovati, že autor zhostil se svého těžkého úkolu způsobem chvalyhodným. V 30 kapitolách podařilo se spisovateli shrnouti vše, co má vojin vědět o svých právech, povinnostech, o svém státě i jeho zřízení, jakož i z dějin československého národa a státu. V I. oddílu knihy jednájícím o účelu vojenské služby, o hygieně a slušném chování poučuje autor vojina-čtenáře o tom,

proč máme vojsko a jaký má býti čel. vojin zvláště co do chování v kasárnách i mimo ně. Nalézá tu vhodné pokyny o tom, jak využiti na vojné volného času, dále o jídle a jak jísti, o čistotě a o nakažlivých nemocích. Sedmá a osmá kapitola jest věnována alkoholismu, kouření, karbanu a první pomoci při náhlém onemocnění neb úrazu. Oddíl II. věnovaný státu a to zvláště jeho přírodním a kulturním poměrům ozeřmuje vojinovi pojem vlasti, národa a státu a popisuje vznik, části, polohu a znaky republiky Československé. Kapitola 11.—15. podává stručný a přehledný obraz Čech, Moravy, Slezska, Slovenska a Podkarpatské Rusi. Následující pak kapitola shrnuje obraz celé republiky po stránce přírodní a kulturní. Předposlední oddíl zabývá se státním zřízením jakož i právy a povinnostmi občanů. Předmětem výkladů jednotlivých kapitol jsou: Ústava Československé republiky, zákonodárna, výkonná a soudní moc státní, samospráva, práva a povinnosti občanů, daně a rodina. Poslední oddíl (t. j. historický) ukazuje na základní pilíře z dějin našeho národa a státu. Začíná obrazem našeho státu v minulosti, lapidárně kreslí osobnost Mistra Jana Husí a Jana Žižky z Trocnova, promlouvá o československé účasti ve světové válce, přibližuje velmi mile vojínům osobu našeho vrchního velitele vhodnými doklady jeho poměru k vojsku. Poslední kapitola škorunuje dílo. V padlých dvou recích našeho odboje v generálu M. R. Štefáníkovi a v plukovníkovi J. J. Švecovi stručně ale zdařile načrtává dva vzácné vzory československého vojína. Nepochybuji, že dílko vykoná v řadách našich vojinů svůj dobrý úkol, což může naplniti radostí nad vynaloženou prací nejen samotného autora, ale všechny činitele ve státě, jímž vojin nového ideového typu jest zárukou míru a blaha všech občanů. Láce tohoto dvousvazku (Kč 3.—) zajišťuje, že se knížka dostane do rukou všech československých vojinů, aby jim byla nejen pomůckou, z níž by si mohli opakovati a trvale zapamatovati výklady instruktorů, nýbrž i zůstala jim po skončení voj. služby příručkou do občanského života.

— Po vyjití dalších svazků této publikace bude třeba na kompetentních místech uvažovati o podobné pomůcce státoobčanské, výhradně napsané pro vojiny-příslušníky národnosti nečeskoslovenské, chceme-li k svému státu je úžeji připoutati, k čemuž právě v armádě se naskýtá nejlepší příležitost.

J. H. D.